ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ JEAN AICARD

ΤΑ ΑΔΕΛΦΑΚΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΑΛΟΙΜΟΝΟ !... Εἶμαι γέρος, δὲν ἔχω πειὰ κανένα ὄνειρο, τίποτα δὲν ἐλπίζω ἀπὸ τὴ ζωή... Ὡστόσο, κλεισμένος ὁλομόναχος μέσα στὴν κάμαρά μου, συλλογίζομαι πὼς δὲν μπορεῖ νάναι χαρούμενη ἡ ἀπσφινὴ βραδειὰ τῶν Χριστουγέννων γιὰ ὅλα τὰ παιδιά.

Ἔνα σπίτι καλοεπιπλωμένο, μὲ ἄπλετο φωτισμό, μὲ ἀναμμένα τὰ κεριὰ τοῦ δένδρου τῶν δώρων, ἕνα τραπέζι γεμάτο γλυκίσματα καὶ στὸ τζάκι νὰ σπιθοβολάη ἡ φωτιά !... Νὰ ἡ χαρούμενη εἰκόνα τῆς Χριστουγεννιάτικης βραδειᾶς !... Πόσα παιδιὰ ὅμως θὰ τὴν ὀνειρεύωνται, χωρὶς ποτὲ νὰ ἐλπίζουν ὅτι θὰ τὴν χαροῦν !;...

Εἶμαι ὁλομόναχος. Τὸ παιδί μου σκοτώθηκε στὸν πόλεμο. Ἡ γυναῖκα μου πέθανε κι' αὐτὴ ἀπ' τὴ λύπη της σὲ λίγο καιρό. Δοκίμασα μεγάλες χαρὲς καὶ μεγάλες λύπες στὴ ζωή μου καὶ δὲν αἰσθάνομαι πειὰ καμμιὰ σχεδὸν συγκίνησι. Ὡστόσο, ἀπόψε νοιώθω κάποια ταραχή, ποὺ μ' ἔχει κυριέψει ὁλόκληρο. Περμένω κάτι τὸ ἐπίσημο, τὸ ἔκτακτο, ὅπως ὅταν ἤμουν ἀκόμα παιδί. Ξαναζῶ τὰ αἰσθήματα ποὺ ἔνοιωσα στὴν παιδική μου ἡλικία. Ἡ ἀναμνήσεις τῶν χρόνων αὐτῶν διαδέχονται στὸ μυαλό μου ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, προβάλλουν μπροστὰ στὰ μάτια μου σὰν μιὰ κινηματογραφικὴ ταινία. Ἡ θύμησί μου φτάνει στὰ πιὸ κοντινὰ περασμένα καὶ κάνει ἄξαφνα ἕνα σταθμό.

* * *

Ἦταν Ὀχτώβρης μῆνας καὶ βρισκόμουνα σ' ἕνα παραθαλάσσιο χωριὸ τῆς Προβηγκίας, ὅπου εἶχα πάει ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἔμενα ὅμως ἀκόμα ἐκεῖ, γιατί ἔπρεπε νὰ τελειώσω δυὸ δράματά μου, ποὺ τὸ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὸ εἶχα ὑποσχεθεῖ στὸ «Ὀντεὸν» καὶ τ' ἄλλο στὸ «Ζυμνάζ». Τὴν ἡμέρα ὁ καιρὸς ἦταν γλυκὸς ἀκόμα, ἀλλὰ μόλις νύχτωνε ἔπαινε μιὰ τέτοια ψύχρα καὶ ὑγρασία, ὥστε οἱ χωρικοὶ κλεινόντουσαν ἀπὸ νωρὶς στὰ σπίτια τους καὶ ζεσταινόντουσαν κοντὰ στὸ τζάκι, ὥς ὅτου νὰ βράση ἡ σοῦπα τους. Ἐγὼ ἤμουν τελείως εὐχαριστημένος ἀπ' τὴν ἐργασία μου καὶ λογάριαζα πὼς θὰ μποροῦσα νὰ γυρίσω γρήγορα στὸ Παρίσι, κοντὰ στὴ γυναίκα μου καὶ στὸ παιδί μου.

Ἕνα βράδυ, ἐκεῖ ποὺ ἔγραφα, σκέφτηκα ὅτι εἶχα ξεχάσει ν' ἀγοράσω σιγαρέττα. Σηκώθηκα λοιπὸν ἀμέσως, φώναξα τὰ σκυλιά μου καὶ βγῆκα ἔξω. Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε προχωρήσει, ἦταν περασμένες δέκα, καὶ δὲν βρῆκα κανένα μαγαζὶ ἀνοιχτό. Οἱ δρόμοι ἦσαν ἔρημοι κι' ἡ ὑγρασία τόσο φοβερή, ὥστε περνοῦσε τὶς βαρειὰ ροῦχα μου. Ἀποφάσισα λοιπὸν νὰ γυρίσω στὸ σπίτι ποὺ καθόμουν καὶ πῆρα πίσω τοὺς δρόμους. Ἡ σιχία ἀτόλυτη ἐπικρατοῦσε σ' ὅλο τὸ χωριό. Καθὼς ὅμως βάδιζα βιαστικά, ἄκουσα ἄξαφνα δυνατὰ χτυπήματα σὲ κάποια πόρτα καὶ πῆγα νὰ ἰδῶ τί συμβαίνει. Ὅταν πλησίασα, εἶδα μπροστὰ στὴν πόρτα ἑνὸς ξενοδοχείου καμμιὰ δεκαριὰ παιδιὰ νὰ τουρτουρίζουν, στριμωγμένα τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, κι' ἀνάμεσά τους ἕναν ἡλικιωμένον ἄνδρα, ὑψηλὸ καὶ κακκαλιάρη.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ ἦσαν πλανόδιοι ἠθοποιοὶ καὶ ὁ ψιλόλιγνος ἄνδρας ἦταν ὁ θιασάρχης τους. Πηγαίναν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ κι' ἔβγαζαν τὸ ψωμί τους, παίζοντας διάφορα λαϊκὰ δράματα καὶ κωμωδίες καὶ τραγουδῶντας εὔθυμα τραγουδάκια τῆς μόδας.

Τὰ ρουχαλάκια τῶν μικρῶν καλλιτεχνῶν ἦσαν χιλιαμπαλωμένα καὶ τὰ παπούτσια τους καμωμένα ἀπὸ σχοινί. Σφιγγόταν ἡ καρδιά σου σὰν τὰ βλέπες, τὰ δυστυχισμένα ! Ὅλα τρέμανε ἀπ' τὸ κρύο καὶ κλείνανε τὰ μάτια τους ἀπ' τὴ νύστα. Τὸ μικρότερο δὲν θἄταν ἐφτὰ χρόνων καὶ τὸ μεγαλείτερο δώδεκα.

Πόσο σκληρὴ κι' ἄχαρη ἦταν γι' αὐτὰ ἡ ζωή !...

Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ παρ' ὅλα τὰ χτυπήματά τους, ὁ ξενοδόχος δὲν τοὺς ἄνοιξε.

Φύγανε λοιπὸν καὶ πήγανε καὶ σ' ἄλλες πόρτες καὶ χτυτήσανε. Μὰ δὲν τοὺς ἀνοίχτηκε καμμιά. Τέλος ὁ θεατρῶνης εἶπε στοὺς ἠθοποιούς του :

—Παιδιά, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ πᾶμε σ' ἄλλο χωριὸ νὰ ζητήσουμε ἄσυλο. Περπατῶντας θὰ ζεσταθοῦμε κιόλας !...

Βρισκόντουσαν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ σὲ μιὰ γωνία καὶ κάτω ἀπὸ τὸ τρεμάμενο φῶς τοῦ φαναριοῦ, εἶδα τὸ μικρότερο ἀπ' ὅλα νὰ κάνη ἕνα κίνημα τρόμου. Καὶ τότε δὲν μπόρεσα πειὰ νὰ κρατηθῶ καὶ τόλμησα νὰ προσφέρω στὸν περιπλανώμενο ἐκεῖνο θίασο τὴ φτωχικὴ φιλοξενία μου.

Τοὺς ὡδήγησα λοιπὸν στὸ σπίτι ποὺ καθόμουνα καὶ φώναξα τὸν σπιτονοικοκύρη μου, ὁ ὁποῖος ξύπνησε ἀμέσως καὶ κατέβηκε στὴν αὐλή, ἔχοντας πρισμένα τὰ μάτια του ἀπ' τὸν ὕπνο καὶ κρατώντας ἕνα φανάρι.

Τὰ ἄστρα ἔλαμπαν στὸν καθαρὸ καὶ παγωμένον οὐρανὸ καὶ τὸ νέο φεγγάρι λίγο ἤθελε γιὰ νὰ κρυφτῆ πίσω ἀπὸ ἕνα μικρὸ λόφο.

Ὁ ξενοδόχος μόλις ἤρθε κοντά μας σήκωσε τὸ φανάρι του πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι του κι' ἄρχισε νὰ παρατηρῆ κατάπληκτος τὸν σιωπηλὸ ἐκεῖνον ὅμιλο τῶν μικρῶν παιδιῶν.

—Βουόνι ! τοῦ φώναξα, θὰ τοὺς βάλης νὰ κοιμηθοῦν στὴν χορταποθήκη.

Ὁ ξενοδόχος ἄφησε ἀμέσως καταγῆς τὸ φανάρι του κι' ἔβαλε μιὰ ξύλινη σκάλα πλάϊ στὸ παράθυρο τῆς χορταποθήκης, ποὺ χρησίμευε καὶ γιὰ πόρτα. Πῆρε κατόπιν τὸ φανάρι καὶ μπῆκε πρῶτος μέσα στὴν ἀποθήκη.

Σὲ λίγο ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν καὶ τὰ παιδιά, σκαρφαλώνοντας χειροπόδαρα ἀπάνω στὴ σκάλα, ποὺ ἔτριζε.

Πρώτη ἀνέβηκε ἡ πρωταγωνίστρια. Ἀμέσως κατόπιν ἄρχισε ν' ἀνεβαίνη μιὰ ἀδύνατη μικρούλα, ποὺ ἔπαιζε ρόλους ὑπηρετριῶν. Ὅταν ἔφτασε στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι, σταμάτησε. Δὲν εἶχε πειὰ οὔτε κουράγιο, οὔτε δύναμι νὰ προχωρήση. Τότε τὴν ἔπασε ἀπὸ τὸ χέρι ἡ πρωταγωνίστρια, τὴν τράβηξε ἀπάνω καὶ τῆς εἶπε :

—Καταβλήθηκες ἀπ' τὴν πεῖνα, καϋμένη !... Καὶ νὰ σκέφτεται κανεὶς πὼς δὲν θὰ φᾶμε οὔτε ἀπόψε !...

Ἄκουσα τὰ λόγια τους κι' ἔτρεξα ἀμέσως στὸ ἀρμάρι τοῦ Βουόνι. Μὰ δὲν ὑπῆρχε ἐκειμέσα παρὰ μονάχα ἑνάμισυ ψωμί. Ποῦ νἄρτανε γιὰ ἑντεκα στόματα καταπεινασμένα !... Τὄκοψα λοιπὸν σὲ ἑντεκα μερίδια καὶ τὸ πῆγα μαζὺ μὲ μιὰ κανάτα κρασὶ στοὺς φτωχοὺς ξένους μου.

Κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα δοκάρια τῆς χορταποθήκης, χωμένα μέσα στὸ σανό, μοῦ φανήκανε σὰν ἀδελφάκια τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ἦσαν στριμωγμένα τὄνα κοντὰ στὸ ἄλλο, μοιάζανε μὲ πεινασμένα πουλάκια μέσα στὴ φωλιά τους, ποὺ περμέναν τοὺς γονεῖς τους γιὰ νὰ τοὺς φέρουν κάτι φαγώσιμο.

Μόλις μ' ἀντελήφθησαν, ἄνοιξαν τὰ μάτια τους καὶ τὰ στόματά τους κι' ἁπλώσανε τὰ χεράκια τους. Γιὰ λίγα λεπτὰ δὲν ἀκουγόταν ἄλλο, παρὰ τὸ μάσημά τους. Κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγο, ἀφοῦ ἤπιαν καὶ τὸ κρασί, εἶδα νὰ χάνωνται πάλι τὰ χαρούμενα κεφαλάκια τους μέσα στὸ χόρτο.

—Προσέξτε νὰ μὴν ἀνάψετε κανένα σπίρτο ! τοὺς φώναξε ὁ Βουόνι, προχωρῶντας πρὸς τὸ παράθυρο.

—Μείνετε ἥσυχος !... Καληνύχτα σας !... Σᾶς εὐχαριστοῦμε !... ἄρχισαν νὰ φωνάζουν δέκα μαζὺ παιδικὲς φωνές, ποὺ δὲν ἔπαψαν ὥς ὅτου νὰ κατεβοῦμε τὴ σκάλα...

....

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, μόλις ξύπνησα, εἶδα τὸ παράθυρο τῆς ἀποθήκης ἀνοιχτὸ καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ κατεβαίνοιν.

Ἀλλοίμονο ! Στὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ ἥλιου ὁ ὅμιλος ἐκεῖνος τῶν μικρῶν ἠθοποιῶν ἦταν ἀφαντάστως περισσότερο θλιβερὸς ἀπ' ὅ,τι τὸν εἶδα τὴν νύχτα. Ὅλων τὰ πρόσωπα ἦσαν χλωμά, τὰ μάτια τους κουρασμένα κι' ἡ φυσιογνωμίες τους ἀντικαθρεφτίζανε τὴν ἐξάντλησι τῆς ψυχῆς τους. Τὰ δυστυχισμένα κι' ἄμοιρα αὐτὰ παιδιὰ τραγουδοῦσαν κάθε βράδυ καὶ τὴν ἡμέρα ὁλόκληρη περπατοῦσαν γιὰ νὰ πάνε ἀπ' τὸ ἕνα χωριὸ στὸ ἄλλο.

Καθὼς τὰ κύτταζα, σκέφτηκα τὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία», τοὺς ἔνδοξους ἠθοποιούς, τοὺς φημισμένους συγγραφεῖς, ὅλη τέλος τὴ σκάλα τοῦ θεάτρου, ποὺ στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι της βρισκόντουσαν τὰ κακόμοιρα ἐκεῖνα παιδάκια, καὶ μ' ἔπιασε τότε μιὰ φοβερὴ θλίψη.

Ἤθελα νἄξερα τί θὰ αἰσθανότανε τὸ Θεῖο Βρέφος, ἂν γνώριζε ὅ,τι σκεφτόμουνα τὴ στιγμὴ ἐκείνη !...

Ἦταν πολὺ πρωΐ ἀκόμα. Τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦσαν χαρούμενα, τὰ παγώνια κατεβαίνανε περήφανα ἀπ' τὰ ψηλὰ δένδρα, τὰ ὀρτύκια ξεφωνίζανε ἄσχημα καὶ γενικὰ ὅλη ἡ φύσις χαιρότανε μὲ τὶς πρῶτες ἀχτίδες τοῦ ζωογόνου ἥλιου. Μόνο τὰ μικρὰ ἐκεῖνα παιδιὰ στεκόντουσαν λυπημένα, ἀμίλητα καὶ σκεφτικά.

Τέλος τὰ εἶδα νὰ φεύγουν. Ἕνα ἀπ' αὐτὰ λησμόνησε τὴ σακκούλα του, μέσα στὴν ὁποία εἶχαν ἕνα τσουκάλι, τὸ τσουκάλι ποὺ μαγείρευαν τὴ σούπα τους τὶς καλὲς μέρες. Γύρισε λοιπὸν τρέχοντας καὶ τὸ πῆρε.

Τότε ἡ γυναῖκα τοῦ Βουόνι εἶπε στὸ μικρὸ κοριτσάκι της :

—Κύτταξε καλά, ἂν δὲν εἶσαι φρόνιμη, θὰ σὲ στείλω μαζὺ τους νὰ παίζης κωμωδίες !...

Καὶ τὸ κοριτσάκι τοῦ Βουόνι, ἀκούγοντας τὴν τρομερὴ αὐτὴ φοβέρα τῆς μητέρας του, ἔμπηξε τὰ κλάμματα.

* * *

Εἶμαι γέρος καὶ κουράζεται εὔκολα τὸ μυαλό μου. Νυστάζω. Ὡστόσο, δὲν πέφτω νὰ κοιμηθῶ. Θυμᾶμαι τοὺς μικροὺς ἠθοποιοὺς κι' ἀνησυχῶ μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἴσως δὲν βρεθῆ ἀπόψε κανεὶς νὰ τοὺς φιλοξενήση, ἔστω καὶ μέσα στὸν σταῦλο του.

κύτταξε ἄφωνη:

—Ἀνταμεῖψτε τον γιὰ τὴν ἀφοσίωσί του, δεσποινίς! τῆς εἶπε ἀπότομα ὁ Ἐνρίκεζ. Τοῦ ἀξίζει ἄλλωστε, γιατὶ ἡ ἄμυαλη ἰδιοτροπία σας κόντεψε νὰ τοῦ στοιχίση τὴ ζωή!

Καὶ γυρίζοντας κατόπιν στὸν Ἀλφόνσο, τοῦ εἶπε πιὸ τραχειά:

—Σᾶς συμβουλεύω, ἀγαπητέ μου, νὰ. ριψοκινδυνεύετε τὴ ζωή σας γιὰ εὐγενέστερους σκοπούς, κι' ὄχι γιὰ τὴν ἱκανοποίησι τῶν καπρίτσιων μιᾶς ἐπιπολαίας δεσποινίδος!...

Καὶ στρέφοντάς τους κατόπιν τὴ ράχη, τράβηξε γιὰ τὴν καμπίνα, γιὰ νὰ διορθωθῆ λιγάκι, ἐνῶ ἡ Ντέλλυ κι' ὁ Ἀλφόνσος εἶχαν ἀπομείνει μὲ στόμα ἀνοιχτό...

....

Μετὰ ἕνα μῆνα, ὡστόσο, ἡ Ντέλλυ ἦταν σύζυγος τοῦ...Ἐνρίκεζ!... Ναί, ναί, τοῦ Ἐνρίκεζ!...